Татарстан Республикасы Әлки муниципаль районы
Яңа Үргәагар авыл җирлеге Советы
Карары

2019 нчы елның 11 нче июле **9№**

Татарстан Республикасы Әлки муниципаль районы
«Яңа Үргәагар авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге
казна милке турындагы Нигезләмәне раслау турында

Татарстан Республикасы Әлки муниципаль районының Яңа Үргәагар авыл җирлеге башлыгы Ә.Ә.Рәхимҗановның «Яңа Үргәагар авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге казнасы милке турындагы Нигезләмә турындагы мәгълүматын тыңлаганнан һәм фикер алышканнан соң,Россия Федерациясе Граждан кодексы, 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы "Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында" номерлы Федераль закон, Татарстан Республикасы Әлки муниципаль районы «Яңа Үргәагар авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Уставы, Татарстан Республикасы Әлки муниципаль районының «Яңа Үргәагар авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге милкендә булган мөлкәт белән идарә итү һәм алар белән эш итү тәртибе турында Нигезләмә нигезендә,шулай ук Татарстан Республикасы Әлки муниципаль районының «Яңа Үргәагар авыл җирлеге» муниципаль казнасын тәшкил итүче мөлкәт белән идарә итүнең исәбен оештыру, аларның сакланышын тәэмин итү һәм нәтиҗәлелеген арттыру максатларында,Татарстан Республикасы Әлки муниципаль районы Яңа Үргәагар авыл җирлеге Советы КАРАР ИТТЕ:

1. Татарстан Республикасы Әлки муниципаль районының «Яңа Үргәагар авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге казнасы милке турындагы Нигезләмәне (1 нче кушымта) расларга.
2. Әлеге карарны Татарстан Республикасы Хокукый мәгълүматның рәсми порталында һәм Әлки муниципаль районы Яңа Үргәагар авыл җирлегенең рәсми сайтында бастырып чыгарырга (халыкка җиткерергә).
3. Әлеге карар рәсми басылып чыккан көненнән үз көченә керә һәм 2019 елның 1 гыйнварыннан барлыкка килгән хокук мөнәсәбәтләренә кагыла.

Башкарылуын контрольдә тотуны үз өстемдә калдырам.

Әлки муниципаль районы
Яңа Үргәагар авыл җирлеге Советы рәисе: **Рәхимҗанов Ә.Ә.**

Әлки муниципаль районының "Яңа Үргәагар
авыл җирлеге" Советының 2019 нчы
елның 11нче июлендәге 9 номерлы
карарына Кушымта

Әлки муниципаль районының " Яңа Үргәагар авыл җирлеге" муниципаль берәмлек казнасы милке турында Нигезләмә

1.Гомуми нигезләмәләр

1.1. Әлеге Нигезләмә Россия Федерациясе Граждан кодексы, 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы "Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында" номерлы Федераль закон, Татарстан Республикасы Әлки муниципаль районы «Яңа Үргәагар авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Уставы нигезендә эшләнгән һәм формалаштыруның максатларын, бурычларын, составын һәм чыганакларын, шулай ук Татарстан Республикасы Әлки муниципаль районының «Яңа Үргәагар авыл җирлеге» муниципаль казнасы составына керүче муниципаль милекне исәпкә алу, идарә итү һәм идарә итү тәртибен билгели.
1.2. Нигезләмә Әлки муниципаль районының «Яңа Үргәагар авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге казнасы милкенә кергән муниципаль милек белән идарә итү, аны формалаштыру, исәпкә алу, идарә итү һәм аның белән эш итү максатларын, бурычларын, тәртибен билгели (алга таба-Тәртип)Россия Федерациясе Финанс министрлыгының 2010 елның 1 декабрендәге 157н номерлы «Дәүләт хакимияте органнары (дәүләт органнары), җирле үзидарә органнары, бюджеттан тыш дәүләт фондлары белән идарә итү органнары, дәүләт фәннәр академияләре, дәүләт (муниципаль) учреждениеләре өчен бухгалтерлык исәбенең бердәм планын һәм аны куллану буенча Инструкцияне раслау турында» боерыгын (алга таба – 157н номерлы Инструкция) гамәлгә ашыру максатларында эшләнде.
1.3. Тәртиптә Әлки муниципаль районының «Яңа Үргәагар авыл җирлеге» муниципаль казна мөлкәте (алга таба – авыл җирлеге казнасы) составындагы объектлар (финанс булмаган активлар) буенча аналитик исәп алып бару кагыйдәләре, авыл җирлеге казнасы милкен тәшкил итүче объектлар (финанс булмаган активлар) белән операцияләрне бюджет исәбендә чагылдыруның даими чагылышы билгеләнә.
1.4. Авыл җирлеге казнасы мөлкәте составындагы объектлар (финанс булмаган активлар) буенча аналитик исәпкә алу муниципаль унитар предприятиеләргә һәм муниципаль учреждениеләргә хуҗалык алып бару һәм оператив идарә хокукында беркетелмәгән муниципаль милеккә карата гамәлгә ашырыла, шул исәптән:
а) авыл җирлеге казнасындагы күчемсез милек (шул исәптән торак фонды объектлары);
в) казна мөлкәте составында җитештерү булмаган активлар;
г) казна мөлкәте составында матди запаслар;
д) муниципаль милектә булган юридик затларның устав (җыелма) капиталына акцияләр (өлешләр, кертемнәр) ;
е) гамәлгә куючысы (катнашучысы) авыл җирлеге булган юридик затлар булган юридик затларны индивидуальләштерү чаралары һәм интеллектуаль эшчәнлек нәтиҗәләренә махсус хокуклардан тыш хокукларга ия булу;
ж) муниципаль хокукый актлар нигезендә исәпкә алу объектларына кертелгән башка мөлкәт, шулай ук авыл җирлегенең муниципаль милкендә булган милек хокуклары.

2.Идарә һәм казна боерыкларының максатлары һәм бурычлары

2.1. Муниципаль казна районын формалаштыру, исәпкә алу, идарә итү һәм аның белән эш итүнең төп максатлары булып тора:

2.1.1. җирле үзидарәнең матди-финанс нигезләрен ныгыту;
2.1.2. муниципаль милектәге мөлкәтнең сакланышын тәэмин итү;
2.1.3.авыл җирлегендә булган һәм социаль-икътисадый үсеш өчен кулланыла торган күчемсез милекнең торышын арттыру һәм яхшырту;
2.1.4. авыл җирлеген социаль-икътисади үстерү өчен куллану;
2.1.5.Әлки муниципаль районы Яңа Үргәагар авыл җирлеге халкын тормыш өчен кирәкле товарлар һәм хезмәтләр белән тәэмин итү;
2.1.6.Әлки муниципаль районының Яңа Үргәагар авыл җирлеге территориясендә инвестицияләр җәлеп итү һәм эшкуарлык активлыгын стимуллаштыру;
2.1.7. гражданлык-хокукый килешүләр буенча авыл җирлеге йөкләмәләрен тәэмин итү;
2.1.8. җирле бюджет керемнәрен арттыру.
2.2. Мөлкәт белән идарә һәм аның белән эш иткәндә аталган максатларны тормышка ашыру өчен түбәндәге бурычлар хәл ителә:
2.2.1 казна һәм аның хәрәкәтен тәшкил итүче мөлкәтне объектлы исәпкә алу;
2.2.2.милекне саклау һәм арттыру;
2.2.3.муниципаль предприятиеләрнең финанс хәлен тотрыклыландыру, салым салуны оптимальләштерү;
2.2.4.авыл җирлеге милке объектларын торгызу өчен финанс чараларын туплау;
2.2.5.авыл җирлегенең муниципаль составындагы халык ихтыяҗларын тәэмин итү өчен кирәкле милекне саклап калу,
2.2.6.муниципаль милекне файдалануның иң нәтиҗәле ысулларын ачыклау һәм куллану;
2.2.7.максатчан билгеләнеше буенча муниципаль милекне саклауга һәм куллануга контроль;
2.2.8.казнаның күчмә һәм күчемсез мөлкәте составы, аның техник торышы, бәясе турында дөрес мәгълүматны үз эченә алган мәгълүматлар базасын формалаштыру.

3.Казнаны формалаштыруның составы һәм чыганаклары булып мөлкәт тора.

3.1. Яңа Үргәагар авыл җирлеге казнасы составына Татарстан Республикасы Әлки муниципаль районының Яңа Үргәагар авыл җирлеге милкендә булган күчемсез милек объектлары керә, шулай ук муниципаль унитар предприятиеләргә хуҗалык алып бару хокукында беркетелмәгән, муниципаль учреждениеләргә һәм казна предприятиеләренә оператив идарә хокукында беркетелгән Татарстан Республикасы Әлки муниципаль районының «Яңа Үргәагар авыл җирлеге» составына керүче җирлекләрнең муниципаль күчемсез милкенә дәүләт милке чикләүгә кадәр, шулай ук муниципаль учреждениеләргә һәм казна предприятиеләренә оператив идарә хокукында бирелгән дәүләт милке чикләнә, шул исәптән:
- ликвидацияләнгән унитар предприятиеләрнең һәм учреждениеләрнең мөлкәт комплекслары;
- торак һәм торак булмаган биналар;
- торак йортларга кертелгән, әмма торак фонды объектлары булмаган биналар (торак булмаган биналар);
- социаль-мәдәни һәм көнкүреш билгеләнешендәге объектлар, торак-коммуналь хуҗалык объектлары;
- биналарның милекчеләренең гомуми милкендәге күчемсез мөлкәтнең торак булмаган биналарында муниципаль өлеш;
- коммерция оешмаларында яки шәхси эшмәкәрләрдә арендага яки ышанычлы Идарәдә яки шәхси эшмәкәрләрдә булган күчемсез милек;
- район милкендә булган күчемле милек;
- җир кишәрлекләре.
Казнаны формалаштыру чыганакларына мөлкәт булып тора:
3.1.1. җирле бюджет акчалары хисабына яңадан төзелгән яисә сатып алынган;
3.1.2. юридик һәм физик затлар тарафыннан авыл җирлеге милкенә бушлай бирелгән;

3.1.3.муниципаль унитар предприятиеләрнең хуҗалык алып баруыннан төшереп калдырылган һәм муниципаль учреждениеләрнең оператив идарәсеннән алынган;
3.1.4.бетерелә торган (үзгәртеп корыла торган) муниципаль предприятиеләр һәм муниципаль учреждениеләр;
3.1.5.Россия Федерациясе законнары белән билгеләнгән тәртиптә муниципаль хуҗасыз дип танылган;
3.1.6.муниципаль милеккә башка законлы нигезләр буенча кергән;
3.1.7.муниципаль милеккә Россия Федерациясенең гамәлдәге законнарында каралган башка нигезләр буенча кергән.
3.2.Мөлкәт авыл җирлеге казнасына әлеге нигезләмәнең 6 пунктта күрсәтелгән чыганаклар хисабына кертелә, Татарстан Республикасы Әлки муниципаль районының Яңа Үргәагар авыл җирлеге башкарма комитеты җитәкчесе карары нигезендә гамәлгә ашырыла, ул аны алга таба файдалану, аны карап тотуга һәм эксплуатацияләүгә акча бүлеп бирү күләмен һәм тәртибен билгели.
3.3.Авыл җирлеге казнасының бюджет хисабы.
3.3.1.Авыл җирлеге казнасы составына кертелгән милек авыл җирлеге башкарма комитеты балансына тапшырыла. Авыл җирлеге башкарма комитеты хисап чорында казна объектларының торышы, бәясе үзгәрүен чагылдыручы аерым баланс алып бара. Казна милке авыл җирлеге Башкарма комитетының җыелма балансы активы составында чагыла. Казна мөлкәтенең бюджет исәбе планы һәм аны куллану буенча инструкция нигезендә, казна объектларына керү, күчерү һәм китү буенча мәгълүматларны системалаштыру нигезендә башкарыла. Операция объектлар белән бюджет исәбендә мөлкәтнең хәрәкәте турында мәгълүмат кергән саен, әмма хисап айлык датадан да ким булмаган санда чагылдырыла.
Авыл җирлеге казнасы мөлкәтен исәпкә алу составы, сатып алу ысулы, бәясе, нигезләре һәм вакыты, мөлкәтнең тузуы, бюджет исәбенә алу турындагы закон таләпләренә туры килә торган башка мәгълүматлар, шулай ук мөлкәтне файдалануга тапшыру буенча карарлар, милек белән эш итүнең башка актлары, шул исәптән мөлкәтне казна составыннан төшереп калдыруга китерә торган белешмәләр кертү юлы белән башкарыла.
3.4. Авыл җирлеге казнасы объектларының бәясен бәяләү түбәндәге юл белән башкарыла:
- Дәүләт статистикасы органнарында, массакүләм мәгълүмат чараларында һәм махсус әдәбиятта булган бәяләр дәрәҗәсе турында мәгълүматлардан файдалану-финанс булмаган аерым объектларның бәясе турында эксперт бәяләмәләре;
- 01.01 2003 һәм 01.01.2007 елларга бюджет өлкәсенең төп фондларын яңадан бәяләү өчен расланган индексларга булган бәяне индексацияләү.

4.Бюджет исәбендә казна мөлкәте белән операцияләрнең чагылышы.

4.1. Авыл җирлеге казнасын тәшкил итүче мөлкәт объектларын исәпкә алу өчен 0108000000 “Казна мөлкәтенең финанс булмаган активлары" исәбе билгеләнгән Мөлкәт объектлары белән операцияләрне исәпкә алу өчен, матди төп фондлар, матди булмаган төп фондлар, җитештерү булмаган активлар һәм матди запаслар киселешендә түбәндәге счетлар кулланыла:
110851000 «Казнаны тәшкил кергән күчемсез милек»;
110852000 «Казнаны тәшкил итүче күчмә мөлкәт»;
110854000 «Казнаны тәшкил итүче матди булмаган активлар»;
110855000 «Казнаны тәшкил итүче җитештерү булмаган активлар»;
110856000 «Казнаны тәшкил итүче матди запаслар».
4.1.1.Финанс булмаган активлар объектларының беренчел бәясе дип, өстәмә кыйммәткә салым суммасын исәпкә алып, аларны сатып алуга, әзерләүгә (булдыруга) факттагы кертемнәр суммасы танылa.
Аларны алганда матди запасларның беренчел бәясе, бухгалтерлык исәбен алып бару максатларында төзү аларның факттагы бәясе дип танылa.

Җитештерү булмаган активлар объектларының беренче бәясе булып, аларны сатып алуга факттагы кертемнәр танылa, моңа беренче тапкыр бухгалтерлык исәбенә кабул ителгән датага аларның базар бәясе танылa торган икътисади (хуҗалык) әйләнешкә кертелүче объектлардан тыш.
Бүләк итү шартнамәсе буенча алынган финанс булмаган активлар объектларының беренчел бәясе булып бухгалтерлык исәбенә алу датасына аларның агымдагы базар бәясе, аларны китерүгә, теркәүгә һәм кулланырга яраклы хезмәтләр күрсәтүгә бәйле хезмәтләр бәясен арттыру танылa.
Финанс булмаган активлар объектларының баланс бәясе барлык үзгәрешләрне исәпкә алып (төзелеш, үзгәртеп кору, модернизацияләү, өлешчә бетерү, шулай ук финанс булмаган активлар объектларын яңадан бәяләү очракларында), аларның беренчел бәясе булып тора.
4.1.2.Башка гавами-хокукый белем бирү казнасыннан түләүсез кергәндә, район бюджеты акчалары хисабына объектлар сатып алганда финанс булмаган активлар объектлары «Казна мөлкәтенең финанс булмаган активлары» 01080000 счетында кыйммәти чагылышта чагылдырыла.

4.1.3. Казна милке объектларының инвентарь һәм аналитик исәбе төп чаралар, матди булмаган активлар, җитештерү активлары һәм матди запасларның Бердәм счетлар планы һәм аны куллану инструкциясе белән билгеләнгән бухгалтерлык исәбе тәртибе нигезендә алып барыла.
4.1.4. Казна мөлкәте составында күчемсез милек, Күчемсез милек объектларын бюджет исәбенә алу берәмлеге булып инвентарь объект тора. 3000 сумга кадәр булган һәр муниципаль милек объектына, аның эксплуатацияләнүенә, запаста яки консервацияләнүенә карамастан, уникаль инвентарь номер бирелә.
4.1.5. Инвентар номер 10 билгедән тора. Финанс булмаган активлар объектына бирелгән инвентарь номер аның казна составында булган чорда саклана. Бюджеттан исәптән төшерелгән мөлкәт объектларының инвентарь номерлары яңа кабул ителгән бюджет исәбенә бирелми.

3000 сумга кадәр бәядә файдалануга тапшырылган күчемле мөлкәт объектларының беренчел бәясе, алдан исәптәге 21 “Эксплуатациядә бәясе 3000 сумга кадәр булган төп акчалар" объектларны бер үк вакытта чагылдырып, баланс исәбеннән төшереп калдырыла Әлеге активларны бетерү, куллану өчен яраксыз һәм торгызу мөмкин булмаганда башкарыла.
4.1.6. авыл җирлеге казнасы объектларын аналитик исәпкә алу инвентарь карточкаларда алып барыла (форма 0504031)
Мөлкәтне (финанс булмаган активларны) алу буенча операцияләрне исәпкә алу хуҗалык операциясенең эчтәлеге нигезендә алып барыла: финанс булмаган активларны тартып алу һәм күчерү операцияләре журналында, башка операцияләр буенча журналда.
Мөлкәтне (финанс булмаган активларны) алу, күчерү буенча операцияләрне исәпкә алу финанс булмаган активларны табу һәм күчерү буенча операцияләр журналында алып барыла.
4.1.7. Казнаның исәпләнгән амортизациясе белән операцияләрне исәпкә алу өчен түбәндәге счетлар кулланыла:
110451000 «Казна мөлкәте составында күчемсез милекне амортизацияләү»;
110458000 «Казна мөлкәте составында күчмә милекне амортизацияләү»;
110454000 «Казна мөлкәте составында матди булмаган активларны амортизацияләү».
Оператив идарә итү (хуҗалык алып бару) хокукын туктату нигезендә авыл җирлеге казнасы составына кертелгән финанс булмаган активлар объектлары буенча амортизация соңгы хокук иясенең исәпкә алынган (исәпләп чыгарылган) суммалар күләмендә чагылдырыла;

Финанс булмаган активлар объектларына аларны муниципаль казна составына кертү датасыннан амортизацияләнми.
Объектны авыл җирлеге казнасы мөлкәте составында булган чорда амортизация суммасын исәпләү һәм бер тапкыр исәпләү объектны оператив идарә итү хокукын беркетү нигезе буенча исәпкә алганда учреждение (хокук иясе) тарафыннан гамәлгә ашырыла. Шул ук вакытта күрсәтелгән исәп-хисап һәм амортизация суммасын бер тапкыр исәпләү аның башлангыч (баланс, калдык) хакы, объектның муниципаль казна реестрында күрсәтелгән башка бәясе һәм казна мөлкәте составында булу вакыты турындагы белешмәләр нигезендә гамәлгә ашырыла.
Казна милкен амортизацияләү операцияләре финанс булмаган объектларны табу һәм күчерү буенча ай саен журналда чагылдырыла.
4.1.8. Авыл җирлеге казнасы Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасының гамәлдәге законнары, Татарстан Республикасы Әлки муниципаль районының «Яңа Үргәагар авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге норматив хокукый актлары белән билгеләнгән тәртиптә һәм шартларда, әлеге Нигезләмәдә билгеләнгән үзенчәлекләрне исәпкә алып кулланыла.
4.1.9. Авыл җирлеге казнасы объектлары хосусыйлаштырылырга, килешү буенча арендага, ышанычлы идарәгә яки түләүсез файдалануга, залогка, саклауга тапшырылырга, Хуҗалык җәмгыятьләренең устав капиталына өлеш буларак кертелергә, муниципаль унитар предприятиеләргә хуҗалык карамагына, муниципаль учреждениеләргә оператив идарәгә тапшырылырга, шулай ук Россия Федерациясенең Закон һәм норматив хокукый актлары нигезендә һәм Татарстан Республикасы Әлки муниципаль районының «Яңа Үргәагар авыл җирлеге» муниципаль берәмлегенең норматив хокукый актлары белән яраштырылып, башка гражданлык-хокукый килешүләр предметы булырга мөмкин.
4.1.10. Авыл җирлеге казнасы объектын кулланудан кергән аренда түләве һәм башка керемнәр Татарстан Республикасы Әлки муниципаль районы Яңа Үргәагар авыл җирлеге башкарма комитеты бюджетына күчерелергә тиеш.

5.Авыл җирлеге казнасының сакланышын һәм максатчан кулланылышын контрольдә тоту.

5.1. Казна милке килешү буенча йөкләмә белән йөкләнмәгән чорда, мондый милекне карап тоту һәм саклау бурычын җирле бюджет хисабына авыл җирлеге башкарма комитеты башкара.
5.1.1. Казна милкен исәпкә алу белешмәләренең дөреслеген тәэмин итү өчен казна мөлкәтен инвентаризацияләү башкарыла, аның барышында муниципаль милек объектларының булуы, аларның торышы тикшерелә һәм документлар белән раслана. Финанс булмаган активлар объектлары буенча инвентарьлаштыру тасвирламасы кулланыла (форма 0504087). Инвентаризациянең ешлыгы һәм тулылыгы авыл җирлеге башкарма комитеты күрсәтмәсе белән билгеләнә.
5.1.2. Авыл җирлеге милкенә инвентаризация үткәрү мәҗбүри:
еллык бухгалтерлык отчетын төзү алдыннан мөлкәтне арендага тапшырганда, сатканда;
муниципаль казнаның мөлкәт реестрын алып бару өчен җаваплы затларны алыштырганда;
муниципаль милектә булган мөлкәтне урлау, законсыз куллану яки бозу фактларын ачыклаганда;
табигый бәла-каза, янгын яисә башка гадәттән тыш хәлләр булган очракта; Россия Федерациясе законнарында каралган башка очракларда.

6.Бюджет хисаплылыгын төзү тәртибе.

6.1. Авыл җирлеге казнасы мөлкәте составындагы объектлар белән бухгалтерлык операцияләре Россия Федерациясе Финанс министрлыгының 28.12.2010 ел, №191н боерыгы белән расланган Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетлары үтәлеше

турында еллык, кварталлык һәм айлык хисап төзү һәм тапшыру тәртибе турында Инструкциядә билгеләнгән күләмдә һәм вакыт эчендә бюджет хисаплылыгында чагыла.

7. Милекнең авыл җирлеге составыннан алынуы.

7.1. Авыл җирлеге казнасыннан алынутүбәндәге нәтиҗәдә башкарыла:
- муниципаль унитар предприятиеләргә һәм Әлки муниципаль районының муниципаль учреждениеләренә хуҗалык алып бару һәм оператив идарә итү хокукында аларны беркетү;
- объектларны федераль милеккә, Татарстан Республикасы милкенә, башка муниципаль берәмлек милкенә тапшыру;
- гражданлык-хокукый килешүләр кысаларында читләшүләр (хосусыйлаштыру, сату, бүләк итү, мена);
- суд карарларын үтәү;
- объектның һәлак булуы яки юк ителүе;
- объектка хокук югалту.
7.1.1 Әлеге Нигезләмәнең 7.1 пунктында күрсәтелгән очракларда авыл җирлеге казнасыннан чыккан объектларны төшереп калдыру Татарстан Республикасы Әлки муниципаль районы Яңа Үргәагар авыл җирлеге Советы карары нигезендә гамәлгә ашырыла.
7.2 Әлки муниципаль районының «Яңа Үргәагар авыл җирлеге» муниципаль казна мөлкәте составыннан төшереп калдыру, Әлки муниципаль районының «Яңа Үргәагар авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге балансына тапшыру, Татарстан Республикасы Әлки муниципаль районының Яңа Үргәагар авыл җирлеге башкарма комитеты җитәкчесе күрсәтмәсе нигезендә гамәлгә ашырыла.

8. Йомгаклау нигезләмәләре

8.1. Татарстан Республикасы Әлки муниципаль районы Яңа Үргәагар авыл җирлеге башкарма комитеты яки вәкаләтле орган дәгъва белән судка мөрәҗәгать итәргә хокуклы:
- объектларга муниципаль милек хокукын тану һәм аларны законсыз биләүдән таләп итү;
- авыл җирлеге казнасы объектлары белән алыш-бирешләрнең дөрес булмавын тану;
- авыл җирлеге казнасы объектларын аренда түләве һәм аренда килешүләрен өзү буенча бурычларны түләтү;
- авыл җирлеге казнасына физик һәм юридик затларның хокуксыз гамәлләре аркасында килгән зыянны һәм башка зыяннарны каплау.
- әлеге Нигезләмәнең барлык үзгәрешләре һәм аңа өстәмәләр Әлки муниципаль районы Яңа Үргәагар авыл җирлеге Советы карары белән билгеләнгән тәртиптә кабул ителә һәм рәсми басылып чыккан көннән үз көченә керә.